



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

**Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli
Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnceleme
Raporu**

24. Dönem 4. Yasama Yılı

2014

(Rapor Komisyonun 29.01.2014 tarihli toplantısında kabul edilmiştir.)



EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

KIRIKKALE F TİPİ YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI CEZA İNFAZ
KURUMU İNCELEME RAPORU

I. BAŞLANGIC

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, 13 Ekim 2011 tarihli 3'üncü toplantısında, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde incelemelerde bulunmak üzere bir Alt Komisyon kurulmasına karar vermiştir.

Zikredilen Alt Komisyon 22.01.2014 tarihinde Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumunda incelemelerde bulunmuştur. İncelemeyi Alt Komisyon Başkanı ve Konya Milletvekili Ayşe TÜRKMEÑOĞLU, Malatya Milletvekili Veli AĞBABA ve Tokat Milletvekili Reşat DOĞRU gerçekleştirmiştir. İncelemeye Komisyon görevlilerinden Yasama Uzmanı Abdussamed SİĞİRTMAÇ ve Yasama Uzman Yardımcısı Gökhan PİRİ eşlik etmiştir.

II. BAŞVURUCULAR

24'üncü Yasama Dönemi'nde, Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumundan 22 adet başvuru İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu'na iletilmiştir. Benzer metinlerin birkaç gün arayla gönderildiği çok sayıda "toplularak dilekçe" bulunmaktadır. Organize bir şekilde iletilen bu başvurular, ayrı birer dilekçe olarak hesaplandığında başvuru sayısı 100'e yaklaşmaktadır.

Başvurularda, ağırlıklı olarak sohbet hakkının süresinin yetersizliğinden, talep edilen kişilerin sohbette birlikte olunamadığından, haksız yere verilen disiplin cezalarından, idarenin ideolojik ayırım yaptığından, havalandırmaya çıkış süresinin fiili olarak kısaltıldığından ve sağlık hizmetlerinin yetersizliğinden şikâyet edilmektedir.

III. İNCELEMENİN KONUSU VE AMACI

3686 sayılı "İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu" nun 6'ncı maddesine göre, Komisyon; alt komisyonlar kurmak suretiyle çalışabilir ve 5'inci maddesine göre, gerekli gördüğünde Ankara dışında incelemelerde bulunabilir. Ceza infaz kurumu ve tutukevlerindeki fiziki şartların ve kurum yöneticilerinin tutum ve davranışları ile mevzuattan kaynaklanan insan hakkı ihlallerinin incelenmesi amacıyla kurulan Alt Komisyon, faaliyet yılı içerisinde



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

muhtelif ceza infaz kurumlarında incelemelerde bulunmaktadır. İncelemelerin genel amacı, ceza infaz kurumlarında, hükümlü ve tutukluların maddi ve manevi dokunulmazlığı haklarına ve ceza infaz kurumları yaşam koşullarına ilişkin sorunların olup olmadığının tespitidir. Komisyon hazırladığı raporlarda ilgili kurumların tespit edilen sorunlara dikkatini çekmek ve bunlara dair çözüm önerilerini yetkili mercilerle paylaşmaktır. Söz konusu çözüm önerileri mevzuat değişikliği gerekliliğine vurgu yapabilmekte veya belli bir konudaki uygulamanın iyileştirilmesine dikkat çeken mahiyette olabilmektedir.

Tutuklu ve hükümlülerle birlikte ceza infaz kurumu görevlilerinin sorunları da incelemeler vesilesiyle milletvekilleri tarafından yerinde görülmekte ve bu durum mevcut sorunlara ilişkin parlamento ve kamuoyu duyarlılığının da artmasına hizmet etmektedir.

IV. İNCELEMEDE UYGULANAN YÖNTEM

İnceleme esnasında ilk olarak, Kurum idaresi ve Kurumdan sorumlu savcı tarafından Alt Komisyona bilgilendirmede bulunulmuştur. Ardından Kurumun genel fiziki şartlarına ilişkin gözlemlerde bulunulmuş ve mahpuslarla¹ görüşülmüştür.

İncelemeler esnasında Komisyonumuza başvuru yapmış mahpuslarla ve rastgele seçilen odalardaki diğer mahpuslarla Kurumdan herhangi bir görevlinin iştiraki olmaksızın görüşülmüştür.

VI. GÖRÜŞME VE İNCELEMELER

1. Kurumun Faaliyete Geçmesi, Mevcudu ve Kapasitesi

- Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu 2007 yılında hizmete açılmıştır.
- Kurumda 283 mahpus barındırılırken, Kurum kapasitesi 368'dir.
- Mahpuslardan 100'ü adli ve çete kapsamındaki suç veya suç isnadı nedeniyle ceza infaz kurumunda bulunmaktadır. 183 mahpus ise muhtelif terör örgütüyle irtibatlı suç ve suç isnadı nedeniyle Kurumda barındırılmaktadır.

¹ Kanuni bir tabir olmamakla beraber, "mahpus" kelimesi tutuklu, hükmen tutuklu ve hükümlü anlamlarının her üçünü de barındıran çatı bir kavram olarak Raporda yer almaktadır.



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

2. Ceza İnfaz Kurumunda Yapılan Gözlem ve Tespitler ile Mahpuslarla Gerçekleştirilen Görüşmeler

Ziyaret edilen odalarda mahpuslarca dile getirilen hususlar özetle aşağıda sunulmaktadır.

- Bir odadaki mahpuslar Kurumda keyfi arama yapıldığını, hükümlü ve tutukluların görüşmesinin keyfi bir şekilde engellendiği, sohbet hakkının kısıtlandığı, tecrit uygulandığı ve hastanede kelepçeli muayenenin şart koşulduğu belirtilmiştir.
- Kurumda ziyaret edilen odalarda öğle yemeklerinin iyi olduğu belirtilirken, bazı odalarda akşam yemeklerinden şikâyet edilmiştir.
- Bazı mahpuslar TV kanallarının sayıca artırılması ve yansıttıkları siyasi fikirler açısından çeşitlendirilmesi talebinde bulunmuştur.
- Bir odadaki mahpuslar ceza infaz kurumundaki aşure dağıtımının aşure gününden sonra gerçekleşmesinden şikâyetçi olmuştur. Bu konuda inançlarına saygı gösterilmesini talep etmişlerdir.
- Odada tutulması gereken kitap sayılarına ilişkin şikâyete konu bir sınırlama olmadığı gözlenmiştir. Diğer taraftan kitapların mahpuslar arasında değiş-tokuşunun yapılamamasından şikâyet edilmiştir.
- Yatak nevresimlerinin Kurumun çamaşır makinelerinde yıkandığı anlatılmıştır.
- Bazı mahpuslar Kurumda ısınma sorununun zaman zaman yaşandığı belirtmiştir.
- Bir odadaki mahpuslar ailelerinin ikamet yerinden uzakta cezalarını infaz ediyor olmalarından şikâyetçi olmuştur.
- Dış tedavilerine ilişkin hastane sevklerinin 1 ay kadar gecikebildiği bazı mahpuslarca ifade edilmiştir.
- Psikolojik sorunları olan Mehmet CANGİR adlı mahpusun ağzını dikmeye çalıştığı ve tırnak makası yuttuğu yönünde beyanları olmuştur.

VII. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

İncelemelerde bulunan Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kapasite fazlası mahpusun barındırılmıyor olması memnuniyetle karşılanmıştır. Mahpuslar tarafından sıcak su yetersizliğinden şikâyet edilmemesi, Kurumda gözlenen temizlik ve düzen bu durumun somut olumlu yansımalarıdır.



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Ceza infaz kurumlarında tespit edilen diğer hususlar aşağıda başlıklar halinde sunulmaktadır.

- **Tutuklu ve Hükümlülerin Ortak Etkinliğe Katılımı**

İnceleme sırasında hükmen tutuklu² statüsündeki bir mahpus hükümlü arkadaşlarıyla ortak faaliyetlere katılmak istediğini belirtmiştir. Bu talebin idare tarafından karşılanmamasının hükümlü arkadaşları tarafından protesto vesilesi yapıldığı öğrenilmiştir.

Kurum idaresinden edinilen bilgilendirmeden ve konu hakkındaki mevzuat hükümlerinin incelenmesi neticesinde bahse konu talebin karşılanmasının mümkün olmadığı anlaşılmıştır. Zira tutuklu ve hükmen tutuklular ile hükümlülerin bir araya getirilmesinin 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun uyarınca, istisnai bir nitelik arz ettiği görülmektedir. Kanunun 63'üncü maddesinin üçüncü fıkrası şu şekildedir: *“Kadınların erkeklerle, hükümlülerin tutuklularla, çocukların yetişkinlerle, örgüt veya çıkar amaçlı örgüt suçluları ile terör suçlularının Kanunda sayılan hâller dışında bir araya gelmelerine ve bağlantı kurmalarına izin verilmez.”*

Aslında tutuklama kararlarının kapalı ceza infaz kurumlarında infaz edilmesi arzulanan bir durum değildir. Nitekim Kanunun 111'inci maddesinde bu kararın tutukevlerinde infaz edilmesinin gerektiği belirtilmektedir. Yine aynı kanun hükmünde maddî olanakların yetersiz kaldığı hâllerde tutukluların kapalı ceza infaz kurumlarında barındırılabilmesi belirtilmektedir. Bu itibarla, tutuklu-hükmen tutuklu ile hükümlülerin ortak faaliyette bulunmaması gayet tabidir ve idarenin bu konudaki uygulaması isabetlidir. Bu konuda eleştirilebilecek bir husus varsa, ülkemizdeki tutukevlerinin sayıca azlığıdır.

- **İçme Suyundan Kaynaklı Şikâyetler:**

Görüşülen bazı mahpuslar musluktan akan suyu kirli olduğu için içemediğini bu nedenle, kantinden şişeyle su satın almak zorunda kaldıklarını belirtmiştir. Kurum idaresinden edinilen bilgilendirmeden musluktan akan suyun belediyeden temin edilen şehir suyu olduğu öğrenilmiştir. Bu sudan alınan bir numunenin Kırıkkale Valiliği İl Halk Sağlığı Müdürlüğü tarafından 12-13 Kasım 2013 tarihlerinde analiz edildiği öğrenilmiştir. Analiz sonucunda suda

² Hükümlü olarak da isimlendirilen bu mahpusların dosyası Yargıtay aşamasında olup, haklarında henüz kesinleşmiş bir yargı kararı bulunmamaktadır.



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

herhangi bir soruna rastlanmadığı ve suyun 17.02.2005 tarihli İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmeliğe uygun olduğu anlaşılmaktadır.

- **Hastaneye Sevk Sürecindeki Gecikmelerden Şikâyet:**

Hastaneye sevk sürecindeki gecikmelerin çoğunlukla jandarma personeli eksikliğinden kaynaklandığı ifade edilmiştir. Bu olumsuzluğun özellikle dış tedavilerinin aksamasını netice verdiği öğrenilmiştir.

Dış tedavilerindeki aksaklığı gidermek amacıyla Kurum idaresinin dış ünitesini günün ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde teknolojik olarak yenilemek için girişimlerde bulunduğu bilgisi edinilmiştir. Bu girişime ek olarak, Kuruma haftada iki defa yarım gün gelen aile hekiminin geliş günlerinin artırılması sağlık alanında yaşanan sorunların çözümünde işlevsel olacaktır.

- **Kalorifer Isınma Sorunu:**

Komisyonumuza iletilen bazı dilekçelerde ve Komisyonumuzu ziyaret eden mahpus yakınları tarafından Kurumda ısınma sorunu yaşandığı iletilmekteydi. Bu şikâyetlere istinaden inceleme müddetince odaların sıcaklığı ve kalorifer peteklerinin ısısı kontrol edilmiştir. Peteklerdeki ısının oldukça iyi olduğu hissedilmiştir. Diğer taraftan özellikle sigara içilen bazı odalarda havalandırma amaçlı pencerelerin açıldığı görülmüştür. Pencerelerin çift cam olmaması da ısı yalıtımı açısından bir handikap oluşturmaktadır. Sonuç olarak, incelenen gün itibariyle ortam sıcaklığında kayda değer bir olumsuzluk tespit edilmemiştir.

- **Cezaların Ailelerin İkametgâhlarından Uzakta İnfaz Edilmesi Sorunu:**

Görüşmeler esnasında ailelerinden uzakta bulunan mahkûmların ziyaret saatlerinin kısalığına ilişkin şikâyetleri kayda değer görülmüştür. Kanunda genel kural olarak hükümlülerin haftada bir kez yarım saatten az ve bir saatten fazla olmamak üzere çalışma saatleri içinde ziyaret edilebileceği düzenlenmektedir. Mahkûmlara tanınan bu hakka ek olarak, 24.01.2013 tarih ve 6411 sayılı *Ceza Muhakemesi Kanunu İle Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*'un getirdiği değişiklik uyarınca, haftalık ziyaret süresinin iki saate kadar uzatılabilmesi ve üst üste



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

kullanılmayan en fazla üç haftalık ziyaret süresinin toplu olarak kullandırılabilmesi³ bir ödül olarak öngörülmüştür. Ziyaret için belirlenen genel kuraldaki sürelerin artırılmasının iyileştirme faaliyetini olumlu etkileyeceği ve özellikle ailelerinden uzakta cezalarını infaz edenler için mevcut sürenin yeterli olmadığı değerlendirilmektedir. Bu nedenle değişiklik ile getirilen ödül sisteminde esnek davranılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

• **Avukat Görüşme Odalarının Koridordan Şeffaf Bir Camla Ayrılmasından Şikâyet:**

Bazı mahpuslar avukat görüşme odalarının koridordan şeffaf camla ayrılıyor olmasını savunma haklarına müdahale olarak değerlendirerek, bu uygulamadan şikâyet etmiştir. Bir mahpusun protesto amaçlı olarak, avukat görüşme odasındaki camı kırmaya çalıştığı öğrenilmiştir.

Avukat görüşme odalarının koridordan şeffaf bir camla ayrılmasının savunma hakkına müdahale olarak nitelendirilmesi, anlaşılması ve hak verilmesi güç bir tutumdur. Zira kırılmaz camların kalındığı mahpus ve avukatı arasındaki görüşmenin dışardan duyulmasına imkân vermeyecek düzeydedir. Ayrıca görüşmelere müdahale edilmesi veya görüşmelerin mahremiyetinin ihlal edilmesi de söz konusu değildir. Benzerleri Avrupa ülkelerinde rastlanan bu uygulama avukatların, mahpusların ve genel olarak kurum güvenliğinin korunmasını amaçlamaktadır.

Sonuç itibariyle, avukat görüşme odasının koridordan şeffaf camla ayrılıyor olmasından kaynaklı şikâyetin, soyut iddialar üzerine kurulduğu anlaşılmaktadır. Diğer taraftan uygulamanın bazı kurumlarda yeni olması cihetiyle, uygulamadan kaynaklı somut ve detaylı unsurlar barındıran hak ihlali iddialarının Komisyonumuza intikali durumunda, somut olay üzerinden konunun yeniden değerlendirilmesi her zaman için mümkündür.

Sonuç Olarak:

1. Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalabalıklaşma sorununun görülmemesi ve fiziki şartlarının yeterliliği açısından olumlu bulunmuştur.

³ Zikredilen hüküm 13.12.2004 tarih ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 51'inci maddesine işlenmiştir.



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

2. Özellikle bir kısım terör örgütüne mensup bazı mahpusların Kurum hakkında ilettiği fazla sayıdaki şikâyetler, Kurum şartları göz önünde bulundurulduğunda haksız ve çok abartılı bulunmuştur.
3. Bazı mahpusların mensup oldukları örgüt ideolojisi uyarınca, ceza infaz kurumlarını devlet veya sistemle bir mücadele alanı olarak tahayyül ettiği yönünde bir kanaat oluşmuştur. Ceza infaz kurumlarının durumu hakkında kamuoyunun yanıtılmasını amaçlayan bu örgüt ideolojisi, gerçek insan hakkı ihlallerinin tespitini zorlaştırmaktadır.
4. Sağlık hizmetlerinde yaşanan eksikliklerin giderilmesi amacıyla, Kurumdaki dış ünitesinin modernize edilmesi ve aile hekiminin muayene/tedavi gün sayısının artırılması uygun olacaktır.
5. Ziyaret edilen bazı odalarda, 2013 Ağustos ayında göreve başlayan Kurum 1'inci Müdürünün uygulamalarının beğeniyle karşılanmasından memnuniyet duyulmuştur. Bu durum pek çok sorunun iyi bir idari işleyişle giderilebileceğini göstermektedir.
6. Yatak nevresimlerinin Kurumun çamaşır makinelerinde yıkandığı öğrenilmiştir. Yakın bir zaman sonra, mahpusların kişisel eşyalarının da oluşturulacak çamaşırhanelerde yıkanacağı bilgisi edinilmiştir. Böyle bir uygulamanın hayata geçirilecek olmasından memnuniyet duyulmuştur.
7. İncelenen gün itibariyle, Kurumdaki kalorifer peteklerinin sıcaklığında ve ortam ısısında herhangi bir sorun olmadığı gözlenmiştir. Diğer taraftan ısıtılması gereken alanın genişliği ve yalıtımdaki sorunlar göz önünde bulundurulduğunda, havanın aşırı soğuk olduğu günlerde ısınma sorunu yaşanabileceği düşünülmektedir.
8. Kendine zarar veren Mehmet CANGİR adlı mahpusun gözlem altında tutulması gerektiği değerlendirilmektedir. Bu mahpusun ayrıca psikiyatrik tedaviye ihtiyacı vardır.
9. Avukat görüşme odasının koridordan şeffaf camla ayrılıyor olmasından kaynaklı şikâyetin soyut iddialara dayandığı kanaatine varılmıştır. Mevcut haliyle, bu uygulamanın herhangi bir hak ihlalini netice vermediği değerlendirilmektedir.



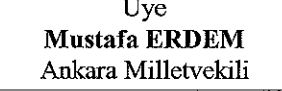


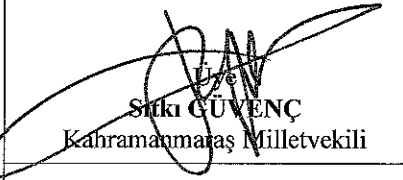


TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Toplantı No : 28

29.01.2014

Konu : Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu kabul edilmiştir.

 Başkan Ayhan Sefer ÜSTÜN Sakarya Milletvekili	 Başkanvekili Levent GÖK Ankara Milletvekili	 Sözcü Yalçın AKDOĞAN Ankara Milletvekili
 Katip Reşat DOĞRU Tokat Milletvekili	 Üye Murat BOZLAK Adana Milletvekili	 Üye Mehmet METİNER Adıyaman Milletvekili
 Mehmet Kerim YILDIZ Ağrı Milletvekili	 Sinan Aydın YILGÜN Ankara Milletvekili	 Üye Mustafa ERDEM Ankara Milletvekili
 Üye Ülker GÜZEL Ankara Milletvekili	 Üye Ziver ÖZDEMİR Batman Milletvekili	 Üye Tulum KÖSE Çorum Milletvekili
 Üye Atila KAYA İstanbul Milletvekili	 Üye Mahmut TANAL İstanbul Milletvekili	 Üye Hamza DAĞ İzmir Milletvekili
 Üye Sıtkı GÜVENÇ Kahramanmaraş Milletvekili	 Üye Nevzat PAKDİL Kahramanmaraş Milletvekili	 Üye Ahmet Salih DAL Kilis Milletvekili
 Üye Kerim ÖZKUL Konya Milletvekili	 Üye Ayşe TÜRKMEÑOĞLU Konya Milletvekili	 Üye Veli AGBABA Malatya Milletvekili
 Üye Abdurrahim AKDAĞ Mardin Milletvekili	 Üye İhsan ŞENER Ordu Milletvekili	 Üye Cemal Yılmaz DEMİR Samsun Milletvekili
 Üye Hüseyin AYGÜN Tunceli Milletvekili		

TBMM İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu ile ilgili Muhalefet Şerhimiz ektedir. Saygılarımızla.

**Levent GÖK****Ankara Milletvekili****Veli AĞBABA****Malatya Milletvekili****Mahmut TANAL****İstanbul Milletvekili****Sinan Aydın AYGÜN****Ankara Milletvekili**

MUHALEFET ŞERHİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Alt Komisyonu tarafından 22.01.2014 tarihinde Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumunda gerçekleştirilen incelemeler sonucu hazırlanan Rapor, adı geçen cezaevlerindeki sorunların ve hak ihlallerinin tespit edilmesi ve çözümü noktasında bazı değerlendirmeler içermektedir. Raporda, tarafımızca tespit edilen birçok sorun ve hak ihlali ya gerektiği gibi yansıtılmamış ya hiç yer verilmemiş ya da tespit edilmiş olmasına rağmen çözüm üretilmemiştir.

RAPORUN GENELİNE İLİŞKİN TESPİTLER

TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu'na Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu'ndan 100'e yakın başvuru yapılması sonrasında yapılan değerlendirme ışığında gerçekleştirilen cezaevi ziyaretinde anlaşılmıştır ki; mahpusların % 50'sinden fazlası siyasi davalardan dolayı tutuklu veya hükümlüdür.

Raporun, geneli düşünüldüğünde yapılan şikâyetlerin çoğunun bireysel sorunlar olarak algılandığı veya görmezden gelindiği fark edilmektedir. Ayrıca, Rapor'un sonuç bölümünde ifade edilen, "ceza infaz kurumlarının durum hakkında kamuoyunun yanıtılmasını amaçlayan örgüt ideolojisinin gerçek insan hakkı ihlallerinin tespitini zorlaştırmaktadır" biçimindeki değerlendirmenin TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu'nun asli görevini yapamamasına mazeret olarak gösterilmesi kabul edilemez.

Bu sebeple, Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu'na ilişkin tespitlerimiz ve görüşlerimiz aşağıda sıralanmıştır.

- Rapor'da, kalorifer peteklerindeki sıcaklığın uygun olduğu belirtilmektedir. Bu ibare gerçeği yansıtmamaktadır. Cezaevinde ısınma en temel sorun haline gelmiştir. Mahpuslar, kış aylarında ısınma problemi sebebiyle adeta işkence çektiklerini beyan etmektedir. Cezaevindeki ısınma problemi nedeniyle soğuk adeta işkenceye dönüşmüş iken eldiven giymek isteyen mahpuslara izin verilmemektedir. Bir mahpusun eldiven giyebilmesi için doktor raporu zorunlu tutulmaktadır.
- Avukat görüşme odasının koridordan şeffaf bir camla ayrılmış olması hususundaki şikâyetlerin "soyut iddialara dayandığı kanaatine varılmıştır" ibaresiyle geçiştirilmesi kabul edilemez bir durumdur. Bu camların ses geçirmediği iddia edilse de bu camların

ses geçirdiği ve mahpus-avukat görüşmesinin mahremiyetine zarar verdiği iddiaları ciddiye alınmalıdır. Bu nedenle, avukat ile görüşmelerin ve savunma hakkının mahremiyeti ilkeleri doğrultusunda bu uygulamanın sonlandırılması gerekmektedir.

- Cezaevinde aşure yapmak isteyen mahpuslara izin verilmemiş ve “10 gün sonra yapın” gibi yönlendirmede bulunulmuştur. Mahpuslar bu durum karşısında “oruç tutmaya 10 gün sonra veya 10 gün önce başlamak ne kadar anlamsızsa bize 10 gün sonra Aşure yapın demek o derece anlamsızdır” demektedir.
- Hüküm özlüleri ile hükümlülerin ortak alan kullanımına ve sohbet etmelerine izin verilmemektedir. Dolayısıyla hüküm özlülerin bu haklarını kullanımları engellenmektedir.
- Cezaevinde boncuktan yapılan Mahir Çayan ve Pir Sultan Abdal resimlerine el koyulmaktadır. Pir Sultan Abdal yasak örgüt lideri olarak nitelendirilmektedir.
- Cezaevinde koğuşlar arasında kitap alış-verişi engellenmektedir. Yan koğuşuna kitap vermek isteyen mahpus, kitabı kargo ile gönderebilmekte ve 8 TL ücret ödemek zorunda kalmaktadır.
- Kürtçe gelen mektuplar, tercüman bulunamadığı için aylar sonra verilmektedir.
- Cezaevinde Keyfi disiplin cezaları adeta bir kural haline gelmiş durumda. Slogan atmak, 1 Mayıs’ı, 8 Mart’ı kutlamak, halay çekmek, türkü söylemek gibi sebeplerle mahpuslara ceza verilmektedir. Bu tür keyfi disiplin uygulamalarına ek olarak verilen keyfi cezalar mahpusların infazlarını etkilemektedir. Üç kez hücre cezası alan mahpusun infazı yanmaktadır.
- Cezaevinde, keyfi uygulamaların yanısıra keyfi yasaklar da bulunmaktadır. Örneğin, renkli kalem, dijital saat, karton, radyo-mp3 çalar bulundurmak yasaktır. Güvenlik mazeret edilerek uygulanan bir diğer keyfi uygulama mahpusların hastane raporlarının fotokopilerinin dahi kendilerine verilmemesidir.
- Mahpuslara gönderilen mektuplara yapıştırılmış olan çiçekler “kimyasal ve biyolojik içerikli madde” olabileceği düşüncesiyle mektuplardan çıkarılmaktadır.
- Sağlık hizmetleri ve hastaneye sevkler ciddi sorundur. Mahpuslar, diş muayenesi için en az 3 hafta beklemek zorundalar. Ayrıca diğer sevklerde de 1 ay beklemek zorunda bırakılıyorlar. Diğer yandan, “kelepçeli muayene” edilen mahpuslar bu onursuz müdahaleden dolayı haklı olarak şikayet etmektedir.
- Birçok cezaevinde olduğu gibi bu cezaevinde de öğle yemekleri mahpuslar tarafından beğenilmekte ancak akşam yemekleri yeterli olarak görülmemektedir.

- Cezaevinde Ulusal Kanal, Halk TV, IMC TV, Cem, Yol, Hayat, Bengütürk gibi kanallar cezaevinde izletilmemektedir. TV kanalları tek tipleştirilmiştir. Nasıl ülkemizde “çok kanallı tek sesli” televizyonculuk anlayışı varsa; cezaevlerinde de aynı yasakçı ve tek sesçi anlayış hakimdir.
- Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alanların yakınları ile toplu görüşmesine izin verilmemektedir. Mahpuslar görüşçüleri ile ayrı ayrı görüşmek zorunda bırakılıyor.
- Ailelerinden uzak yerlere gönderilen mahpusların görüş hakkı fiilen engellenmektedir. Görüş için 20 saat yol gelmek zorunda olan aileler mevcut. 22 yıldır cezaevinde olan bir mahpus kızını 24 kez dahi görmediğini söylüyor.
- Çıplak arama bu cezaevinde uygulanmaktadır.
- Hasta mahpus Mehmet Cangir, tırnak makası yutmasına ve kendi ağzını dikmesine rağmen hala hastaneye sevk edilmemektedir. Bu hasta mahpus acilen hastaneye sevk edilmeli ve tedavisine gecikilmeden başlanmalıdır.
- Mahpusların kullanımı için ayrılan suların kötü olduğu beyan edilmektedir.

Kırıkkale F Tipi Cezaevi’nde karşılaştığımız birçok sorunun Türkiye’nin diğer cezaevlerinde de mevcut olduğundan hareketle, cezaevlerinde ve ceza infaz sisteminde kapsamlı bir reform ihtiyacı aciliyetini korumaktadır.

SONUÇ

Bugün ülkemizde, ceza infaz mantığındaki sorunlar ve sıkıntılar ile cezaevindeki kötü yaşam koşullarının; çok ciddi hak ihlalleri²⁻⁴ ve insanlık dışı manzaraların doğmasına sebebiyet verdiği bilinmektedir. Cezaevi ziyaretlerinde karşılaştığımız fiziki koşullar, tarafımıza aktarılan hak ihlalleri ve keyfi uygulamalar; cezaevlerinde kapsamlı fiziki yenileme projelerine ve insan haklarına dayalı bir ceza infaz sistemi reformuna ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda, cezaevi koşullarının insanlık onuruna yakışır bir hale getirilmesi ve adil bir ceza infaz sisteminin oluşturulması gerekmektedir. Bu nedenle TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu tarafından hazırlanan Raporların bu bakış açısı ile hazırlanması gerekmektedir. Hazırlanacak Raporlar ve çözüm önerileri gerçekçi ve kapsamlı olmakla birlikte, kısa, orta ve uzun vadeli çözüm önerileri içermelidir.

Yapısal ve kalıcı çözüm önerilerine yer vermeyen Rapor'da birçok tespite yer verilmiş olmasına rağmen görmezden gelinen birçok hak ihlali ve sorun olduğu tarafımızdan açıkça tespit edilmiştir.

Yukarıdaki değerlendirmeler ışığında;

Rapor'da birçok hak ihlalinin, sorunun ve sıkıntının ciddiyetinin ve öneminin görmezden gelinmiş olmasının ve etkili çözüm önerileri getirilememiş olmasının kabul edilmesi mümkün değildir. Bu sebeple,

- cezaevlerindeki yaşam koşullarının iyileştirilmesi,
- mevcut hak ihlalleri ile sorunların tespit edilmesi
- cezaevi yönetimlerinin keyfi uygulamalarına çözüm üretilmesi noktasında

hazırlanan Rapor amacına hizmet edecek bir içeriğe sahip değildir.

Sonuç olarak, hazırlanmış olan Rapor'un Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumunda yaşanan hak ihlalleri, cezaevlerindeki yaşam koşulları ve diğer sıkıntı ve sorunların çözümü noktasında yetersiz kalacağı düşüncemiz ile Rapor'a ilişkin muhalefet şerhimizi bilgilerinize sunuyoruz.



Komisyon raporlarına, <http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/index.htm>
adresinden ulaşabilirsiniz.

Adres: TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu 06543 Bakanlıklar-ANKARA

Tel: 0 312 420 5406 – 420 5399 **Faks:** 0 312 420 5394

E-posta: insanhaklari@tbmm.gov.tr